

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Epistolæ Præpositorum Generalium Ad Patres Et Fratres Societatis Jesu

Oliverius, Horatius

Pragae, 1711

XXVIII. R. P. N. Gosswini Nickel Præpos: Gen: X. ad PP. & FF. Societatis. An:
1653. 30. Sept: De amore, & studio perfectæ Paupertatis

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-55386](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-55386)

EPISTOLARUM 639

Præpositorum Generalium
Societatis JESU

XXVIII.

R. P. N.

GOSWINI
NICKEL

Præpositi Generalis IX.

Prima,

Ad Patres & Fratres ejusdem
Societatis.

Anno 1653. 30. Septemb.

*De Amore, & studio perfectæ
Paupertatis.*

Qui ad Societatis universæ guber-
nationem hæctenus à DEO vocati
sunt, ut primùm eam de sublimio-
re loco circumspexere, idem omnes vehe-
menter optârunt, ut loca singula invisere,
& Socios omnes coram alloqui possent: tum
ut id officii suo ac suorum solatio impende-
rent, tum verò potissimùm, ut si quid aut
Su-

Superiorum incuria, aut quædam suâ sponte subrepens remissio, aut dæmonis fraude & violentia corrupisset; exhortando, & commonendo repararent: atque ita societatem, quam ab antecessore acceperant, salvam atque integram successoribus tradiderent. Verùm, cum è re publica magis esset, ut hîc velut ad clavum sedentes eam gubernarent; quod reliquum erat, vicarias personæ quisque ad universam Societatem locis substituerunt, quæ eos & locis omnibus quodammodo repræsentarent, & singulis si non voce, calamo ad perfectionis studium adhortarentur: atque ita fieret, ut spiritus fervorem vel sponte ardentem magis accenderent, vel sopitum additis ad perfectionem stimulis excitarent. Quod idem prædictum mihi esse existimavi, ut qui inter eos non tam numero, quàm merito postremum, ipsorum vestigiis religiosè insisterent, sequar, quò tam utiliter præierunt. Porro cum diu multumque mecum ipse experdissem, quid pro præsentis Societatis magis necessarium videretur; tandem ad communis disciplinæ bonum opportunius, nihil Deo, ac Sancto Parenti nos gratius facturum me judicavi; quàm si ad perfectæ Paupertatis amorem & studium, quantum instituti nostri ratio postulat,

adhortarer. Quamquam enim & cæterarum virtutum, quibus religiosa professio maxime constat, nulla vel sæpiùs repetita commendatio nimia habenda est; tamen, ut Paupertas una præ aliis deligenda hoc loco mihi esset, id eo etiam nomine illi debebatur, quòd hæcenus ab antecessoribus meis non præterita, sed alicujus posteriorum Generalium curæ relicta videatur: eoque studio. *Paupertati magis attendendum, quam reliquis votis.* Pius ejus incolumitati prospicere æquum est, quod plerisque nescio quo errore deceptis, minus quàm reliqua duo vota, periculo obnoxia esse videatur: quare, dum tutior creditur, & negligentius defenditur, periculosius impugnatur. Hinc magnus ille Franciscus mirantibus, cur ad eò totus in asserenda stabiliendaque paupertate versaretur, sapientissimè respondit ei magis cavendum esse, quam à periculo tutiorem cæteri falso arbitrarentur. Superiores enim exigendæ à subditis obedientiæ eò diligentius vacant, quòd simul cum publica privatam quoque rem suam unâ eadèmq; operâ promoveant. Castitatem verò per se quisque intelligit rem esse, ut splendidissimi, ita & delicatissimi nitoris, quam, crystallini instar speculi, tenuis quilibet afflatus commaculat, aut infuscat. Etsi verò tota Societas in Congregationibus Generalibus de Paupertate

Si

non

non pauca ex occasione constituit; tam
quia fortè videri alicui potest ea ad ne-
cessitatem ejus facere magis, quàm ad per-
fectionem: ideo adhuc locus de ea dicens
licitus est; ut intelligant universi, quod
cum Obedientiæ, & Castitatis, quantum
harum virtutum, in hominibus Societatis
nostræ requiritur; ità etiam Paupertatis
quod & ratio, & exempla eorum, qui per-
fectionis evangelicæ viam rectè atque con-
stanter inierunt, satis superque demonstrant.

*Pauper-
tatis ne-
cessitas o-
stenditur
ex fine So-
cietatis.* Ac primùm illud animo repetendum est
Exam. c. DEUM O. M. cum nos in hanc Societatem
1. adlegit, singulis nobis eundem ob-
jectum, qui & totius Ordinis est, finem propo-
suisse: ut non solum saluti, & perfectioni
propriarum animarum cum divina gratia
vacemus; sed cum eadem impense in
bonam vitam, & perfectionem proximorum in-
curramus. Ad quem finem melius consequen-
dum tria vota Obedientiæ, Paupertatis, &
Castitatis emittuntur. Quâ Constitutione
finis, qui Apostolicæ vocationis est, aperte
declaratur; ut Obedientiæ, & Castitatis,
ità & Paupertatis nostræ mensuram
modum esse, quidquid ejus ad animarum
nostrarum perfectionem, & ad proximo-
rum salutem consequendam facit. Quis
tem in hac religiosæ disciplinæ schola

rudis & ignarus est, ut non statim intelligat, non eam hîc designari Paupertatem, quæ tantummodo citra sacrilegium est, ut integro voto peccari ultra non possit; sed omnino perfectam, quantum & rem, & affectum, & magna, & minima quævis complectitur? Scilicet, ut res ipsa per se loquitur, aliud est non esse malum, aliud esse optimum; aut saltèm ad id, quod in virtute summum atque optimum est, magis magisque intendere.

Ac, ut primo loco de animarum nostrarum profectu sermo instituat, esto hîc sapientissimum illud Gregorii Nysseni monitum; ad sanctitatem nitentibus (quæ scalæ à Jacob paternam domum egresso per somnium visæ, nosque hinc ad cælum usque, ac DEUM, hoc est, ad caelestis & divinæ vitæ consortium transferentis mysterium infimum, atque adeo primum omnium gradum esse à terra discedere: ut frustra omnino sit quicumque vel uno pede terrenis hisce rebus inhærens consensum ad superiora sibi pollicetur. Adhuc tota illum manet via; &, ex imò suspicere perfectionem potest, & eam, quod inertes & languidi faciunt, procul suspirare, at certè assequi omnino non potest. Nam in hoc Evangelicæ vitæ curriculo, in hac religiosi progressu

Ac primum ex debito proprie perfectionis.

De Beatitudinis.

gressus scala, quâ de virtute in virtutem
 scenditur, quantum viæ, & graduum super
 est conficiendum etiam iis, qui jam se
 voluntariæ Paupertatis votum terrenis
 bus planè omnibus abdicârunt! Tempera
 um enim (ait Paulinus, ille ex opulenti
 divite voluntate pauperrimus, & copiosè
 Etus, ut eum nominat Augustinus) Tempera
 raliū, inquam, quæ in hoc seculo habent
 bonorum relictio, sive distractio non decur
 stadii, sed ingressus: nec ut meta, sed
 est. Non enim athleta tunc vincit, cum ex
 tur: qui ideo nudatur, ut incipiat dimicare
 cum legitimè certavit, coronandus. Quæ
 verè, ut procul dubio verissimè, à
 viro, & Euangelicæ Paupertatis non
 verbo & linguâ, quàm opere & veritate
 gistro prolata sunt; videant quàm pro
 coronam sicut athletæ nostri, qui non
 se totos exspoliaverunt, ut incipiant
 care: videant quàm prope metam acced
 rint, qui adhuc terrenis rebus impediti
 quam satis se ad cursum expedierunt. C
 tē, cum Dei Filius cælestem illam, & ob
 beatam religiosæ vitæ formam in
 describeret; Paupertatem spiritus
 loco quasi ad Regiæ vestibulum statuit
 qui ingressum ad intima, & sanctiora
 derant, ab ipso statim limine intelligant

De civit.

lib. 1. c.

10.

Epist. 2.

ad Seve-

rum.

bere se à rebus planè omnibus nudos Pau-
pertati deducendos tradere, tamdiu ad osti-
um hæsueros, quamdiu aliquâ eorum, quæ
mundi sunt, cupiditate implicantur. Nam
si, ut optimè Augustinus, *amor rerum ter-*
renarum viscum est spiritualium pennarum, &
ubi concupiscimus ibi hæremus; nõnne adhuc
in ipso religiosæ vitæ limine hærent, quasi
visco, nè dicam luto, infixi, qui sua illa ter-
rena sic diligunt, ut ea nunquam satis di-
mittant; aut, quod longè deterius est, olim
dimissa paulatim repetunt, quasi eos, post
multum ætatis, & fortasse etiam laborum
in domo Domini exactum, voti ac propo-
siti sui pœniteat, & ad sæculum redeundi
facultas magis desit, quàm affectus? Qua-
re, ut communiter omnes, ità nos singu-
lariter appellat illa ab ipso Euangelicæ vi-
tæ exordio posita, & toties repetita à Chri-
sto Domino Lex; ut qui illum sequi velint,
hoc apud sese primò constituent renuncian-
dum sibi esse omnibus, omnia relinquenda,
etiam seipfos: eâ denuntiatione, ut, qui se-
cùs fecerint, nec discipulos se esse, nec
ejus Societate dignos sciant. Quâ, velut
falce, ut cum Ambrosio dicam, in pectus
nostrum immisâ omnem ibi terrenarum cu-
piditatum silvam uno ictu succidit positu-
rus in eo divinum illud perfectæ caritatis

Serm. 33.
de verb.
Dom.

Lib. 2. Of-
fic. c. 25.

¶

se-

semen, cujus tanta est foecunditas, quanta cordis nostri ab omni terrena cupiditate sterilitas.

In rebus etiam minimis Paupertas ad perfectionem necessariam. Nec sibi quisquam blandiatur jactans rerum, quibus vel ad decorem, vel ad decorationem, vel ad commodum utitur, tamen tatem nihil officere Paupertati: habere illam gradus, summum, medium, infimum, in quo quisque constiterit, intra virtutem stare: neque enim continuo malum esse, quod non est optimum. Nos vero, qui non vivimus in antris & silvis, ut olim Anchoretæ, minimè dedecere honestum aliquem cultum, qui huic, quam prosequimur, & agimus, mediæ & communi non dissimilans omnino non est. Qui in hoc modum ratiocinantur veritatis specie aliquando ad fallaciam assumptâ; eos primum rogamus, ut volo; an, cum se, ac sua omnia Deo sanctè voverunt, partem aliquam, partem quam licet, ac minimam de summa decoreptam, quasi factâ exceptione, sibi reservaverint? Id verò sua cuique conscientia constantissimè pernegabit. Quis enim, cum Societatem etiam per calcatum patrem venit, non ab omni caducarum rerum desiderio, atque amore prorsus vacuum, ac purum cor secum attulit, atque obtulit Deo, ut eorum se cælestibus impleret, quem jam

rena nulla occupabant? Jam quid tam longè, ac retrò agi nos sinimus, ut eorum, quæ jam pridem rectè intellexeramus, obliterati, & ut inquit Cassianus, vim Evangelio inferentes omnimodam nuditatem, & rerum etiam exiguarum renuntiationem Paupertati, quam profitemur, & voti, quod emisimus, integritati necessariam non esse judicemus? Neque verò, quòd ea, in quorum comparatione usque occupamur, levia & modica sint, leve & modicum est detrimentum, quod animæ inferunt, sunt enim qui in hac veritatis, & lucis schola ità miserabiliter aliquando cæcutiant, ut nisi trabes in oculis terant, nihil sentiant: festucis, quia non totum lumen extinguunt, eruendis, excutiendisque manum non adhibeant. Quod ii faciunt, qui, cum supervacaneis abundant, quòd ea, etsi fortè non pauca, tamen non adeò ingentis pretii videantur, nulla esse existimant: &, quòd divites non sint si cum divitibus sæculi comparentur, non tamen intelligunt se mundi pauperes esse, non Christi. Dum verò odiosam DEO rapinam in holocausto defendunt ipsâ rerum, quas possident, exiguitate; mirum sanè est si non vident hinc se accusari potiùs, quàm defendi: Nam vel eò pudendum est magis, quòd summa illa atque absoluta DEI dilectio, quæ

Lib. 7. c.
16. de
spir. phi-
largo.

est forma sanctitatis, thesaurus omni
 paratione major, tanti hoc apud eos non
 ut ei perfectè acquirendæ hoc tantulum
 pretii, quod superest, modica, inquam,
 levia ista, quæ possident, impendere
 um putent, frustrà ab Evangelico Mercat
 re edocti rerum prorsus omnium dispen
 pretiosum illud margaritum comparare,
 quo uno rerum omnium compendium
 Illud etiam quàm miserabile; quòd si, qu
 magna non possident, possideantur à par
 vis? Nam, ut rectè monuit Cyprianus, non
 est habere ista, sed haberi: si affectu
 stro tam fortiter imperant, ut nè rem
 dem DEO gratissimam, & religiosæ pen
 etioni in primis necessariam præstituri
 mittamus. Adde, quòd, cùm Pauperum
 comes, si non individua aut quotidiana, ce
 tè assidua & frequens accedat necessitas, pro
 num est intelligere quàm patienter, ne de
 cam hilarè laturi sint necessaria sibi deesse,
 qui tam obstinatè volunt etiam non necess
 riis abundare.

Quàm Quæ dum memoro, subit animum, ne
pernitio- sine mœrore fateor, recordatio nonnulla
sum sit o- rum, qui sibi infelicitè, aliis damnosè ac
piniones ti laxandæ ultra jus fâsque omne Pauperum
Pauper- ti sua quædam commenta excogitant, ve
tatem re- ti sua quædam commenta excogitant, ve
laxantes aliunde conquistâ in vulgus efferunt do

centes gravia quædam, & factu admodum *dissemina-*
periculosa salvâ atque integrâ Paupertatis, *re.*

& voti obligatione licere: invehuntque ea
passim ejusmodi rerum ignavis, nè ut ajunt,
imperitiâ suâ decepti trepident timore ubi
non est timor, & frustrâ peccent, si fortè il-
licitum putent, quod doctorum hominum
arbitratu, quorum munus est hæc de con-
scientia quæstiones dissolvere, tutò, & sinè
ulla culpæ suspitione fieri posse statuitur.
Quâ sanè pietate nihil crudelius fingi po-
test: nam, ut non omni probabilitatis spe-
cie careant itiusmodi opiniones, an eas o-
peræ pretium est passim disseminare, ut er-
ror, & scrupuli paucis eximantur, plurimis
ingerantur? neque ejus inscitix sunt omnes,
ut non satis intelligant quàm incerto duci
abducendos se committant à recta & regia
via, cùm in Paupertatem audent quidpiam
eorum, quæ certis quibusdam ratiunculis
fieri impunè posse audiunt: vidèntque stare
ex adverso, & contradicere non modò sa-
pientum virorum consensum, & vocem;
sed verò etiam Præpositorum Generalium
decreta, qui hæc commentitias & noxias
opiniones procul à Societate ablegârunt:
quo fit, ut veritatis incerti, & non sinè ma-
gna suspitione erroris audacter magis, quàm
fidenter faciant, quod postea, ubi respi-
scunt,

scunt, avertentur, séque ipsos incon-
 temeritatis damnent veriti, nec sine cau-
 nè sibi magis sua cupiditas, quàm pericul-
 sæ sententiæ ratio persuaserit. Quare
 scrupulis liberare se posse imperitos
 bant poenè scientes in errorem, aut dubi-
 trahunt: operâ quidem in studendo
 collocatâ, si ea discunt, & docent, quor-
 ut Augustini verbis utar, *melior est fides*
ignorantia, quàm temeraria scientia. Sed
 elto ea, quæ in hunc modum ad Pauper-
 tis laxationem excogitantur, sint non sine
 aliqua rationum firmitate satis probab-
 non tamen ideo utiliter evulgantur; con-
 rarò, & parùm profint; sæpè, & plurimum
 noceant. Cùm enim ii, qui à votorum obli-
 gatione solutiones ejusmodi & licentias
 mant, & in usum trahunt; non ex eorum
 numero procul dubio sint, quibus discip-
 na & perfectio cordi est, sed inertium,
 remissorum, quibus summæ virtutis loco
 est tantùm non esse sacrilegos; an ii, qui
 so, itâ se continebunt, ut eò tantùm uti
 procedant, quò per summam ejusmodi op-
 nionum indulgentiam licet? Nequaquam
 si sapientum hominum testimoniis, & ma-
 gistræ rerum experientiæ fidem ullam ha-
 bemus: nam, ut è sublimi montium jugo
 continenter ad ima decurrentes lapsum re-

Serm. 22.
 de verb.
 Apost.

penitentiæ sistere, & pedem figere ubi primùm volunt, vix unquam possunt; sed præconcepta vis, atque impetus nolentes agit, devolvitque etiam invitos; sic, qui ad id omne feruntur, quòd quacunque tandem conjecturâ licitum putant, sæpe ad illicita delabuntur, & amantes periculum perunt in illo.

Et hæc quidem hæctenus ad privata damna singulorum. Jam quid universo Ordini accidet, si in eo hæc cathedra pestilentia scholam habeat, & magistros? Nemo sibi persuadeat in religiosas familias, in quibus veteris disciplinæ severitas adhuc viget & imperat, licentiam & vitia apertâ explicatâque fronte impudenter irrumpere. Nam ea & loci sanctitas procul arcet, & si qua fortè pedem intulerit, continuò æqui bonique vindex Justitia eodem flagello, quo in reos nocentes animadvertit, vitia ipsa exterminat. Per fraudem subeunt clanculum, & personata; tunc magis timenda, cum speciem boni, vel saltè non illiciti operis mentiuntur. Et primùm quasi verecundè, ac timidè paucos occupant; & si illos impunè, mox sensim ad alios prolabantur, crescuntque in dies, donec vulgare malum fit, & tam apertè domesticum, ut illud ferre quàm expellere faciliùs videatur, & uni-

ver-

versus Ordo se circumspiciens alium se
quodammodo & ipse miretur. Spirat
nè, vivitque etiam, qui phthisi, aut
ejusmodi exitiali morbo conficitur, sibi
commodus, aliis gravis: at quis ita vivere
præoptet attritis viribus, & vix spiritum
ducens, si integrâ & firmâ valetudine
possit, tantùm ut velit? Nos verò quid em
imbecillem, infirmam, & præ summa de
litate enervem, & caducam Paupertatem
malumus, cum qua spiritus vitam vivere
potest; agere, & exercere quod operosi
validi est omnino non potest: non verò illa
terram illam firmam, ac robustam, que
stari cum adversario potest, neque de
aut teneri, quia nuda est; & Christum sequi
non longè, sed consequi, qui, quia expecta
ta est; & nullo onere gravis etiam ad ardu
nititur; & statutam pauperibus spiritu
piosam mercedem obtinere, quia nihil ter
renarum opum præ cælestibus habet?

*Quid de
Pauper-
tate sen-
serit, scri-
pseritque
S. Ignati-
us.*

*Orat. 3. in
laud. A-
thanas.*

At, quando de iis, qui per summam op
nandi licentiam Paupertatis jura infringunt
& disciplinam laxant satis in præsentia
ctum est; ratio postulat, ut è contrario
deamus, quàm religiosè, sanctèque de
senserit nostri Ordinis Institutor, cujus
cretæ (ut olim de Magno Athanasio Nati
zenus) *pro Mosaicis tabulis à nobis excipi*

De amore & studio perfecta paupert. 653

quum est, Dictatore scilicet DEO earum legum, quas nobis IGNATIUS promulgavit. Primò igitur Paupertatem Societatis Propugnaculum vocat: non eo tantùm nomine, quòd, ut propugnaculis Urbes, sic & Paupertate Societas muniatur; sed eò potissimum, quòd, ut continuò subjicit, omnis aduersariorum conatus in eam vires & arma intendat, quâ vel dirutâ, vel occupatâ cætera omnia evertere, atque exscindere nullo negotio possit. Atque ut arcium munitionibus à duplici hoste simul cavendum est, scilicet ab externo oppugnatore, & à proditore domestico; nè ille per vim aggerè jacto & admotis machinis, & tormentis vallum transcendat, aut hic occultâ conjuratione portam dedat, & hostem admittat; ita etiam Paupertati ab aperto quidem hoste, qui dæmones sunt, cavendum sedulò est; sed præcipuè à domestico, & clandestino: hoc est (inquit S. Fater) ab iis, *Qui ea, quæ à primis Fundatoribus bene ordinata fuerant, innovant per declarationes, & innovationes primo illorum spiritui minimè consentaneas.* Quare ab his primùm Societati prospectum voluit eâ sanctione legis nullo unquam tempore abrogandâ, ut *Quicumque in ea Professionem emisserint, se ad innovationem Constitutionum in iis, quæ ad Paupertatem*

P. 6. c. 2. & 10.

P. 6. c. 2.

Ibidem.

tem pertinent, nihil facturos promittant: si aliquo modo, pro rerum occurrentium ratione, eam in Domino magis restringendam dicarent. Assertâ in hunc modum Paupertate ab intestina & domestica suorum juratione: jam, quod reliquum erat, eam externis hostibus ducto in omnem partem muro, aggere, & fossâ defendit nihil perteriens eorum, quæ submovendo amor proprio, sub quo omnis cupiditas militat, opportuna esse videbantur. Ac primò, Societatem ingressuros in ipso statim vestibulo

- Exam. c. admonet, ut *sui victus, potus, vestitus* rationem sibi persuadeant fore ut paupertatem *commodatam*. Tum: nullâ re tanquam propria uti debere: & mutuo dare, vel accipere vel dispensare quidquam de iis, quæ domi dum ostiatim: Et: paratos esse ad mendicandum, nec foris apud alios: & ex iis, quæ communi data fuerint ad usum suum necessarium, aut convenientem, refecatis sufficiens, contentos esse debere: stipendia vero imò nec eleemosynas, pro rebus quibus spiritualibus nulla admittere. Denique ligere Paupertatem ut Matrem. His atque aliis ejusmodi operibus, munitio quæ circa Paupertatem dispositis omnem

ditum præcludit amori proprio, quo nihil ad decipiendum dolosius est, nihil ad impug-
nandum validius. Solitus præterea dice-
re eum sibi denique videri pauperem spiri-
tu, qui erga ea, quibus uteretur, sic esset af-
fectus animo, ut instar statuæ cujusdam vi-
deretur esse, quæ nullo pacto resistit recu-
sâtve, quò minùs omni quamvis pretioso a-
mictu, & ornatu confestim exuatur. Quid
verò (neque enim committam, ut in præte-
ritis habeam id, cujus est in hac re dulcissi-
ma recordatio) quid, inquam, tanta illa San-
ctissimi Parentis in orando assiduitas, no-
cturnæque vigiliæ, & uberes lacrymæ, &
immisla rerum planè divinarum sensa, &
redundans cælestium suavitatum copia, æ-
stusque animi divino igne flagrantis, seseq;
ipsum præ spiritûs impetu vix ferentis, &
quidquid præterea idem ipse in commenta-
tios retulit, ut sibi quotidie repræsentaret
ea, quæ DEO doctore didicerat totis illis
quadraginta diebus, quos in assidua preca-
tione consumpsit, ut unum hoc tutò & si-
nè errore discerneret: licerétne Professorum
Domibus, quæ totæ liberali hominum mi-
sericordiâ viſitant, sacras ædes vel modi-
cis cum proventibus possidere; ut haberent
saltèm unde necessarios sumptus in instru-
mentum templi, cæterosque sacros usus sup-
pe-

pedirent? Exstant adhuc ea omnia, & co-
 dem singulari Numinis providentiâ, & co-
 filio, sola præ cæteris, quæ sancti viri
 ad sua dissimulanda, & contegenda the-
 siffimi modestiâ exciderunt: exstant,
 quam, non tam ad ipsius, quam ad Paup-
 tatis commendationem. Nam, si tantum
 divinæ lucis exquisivit & hausit, tam
 turnâ, & familiari cum Discretore spiri-
 DEO communicatione egit, ut rem
 adeò magni momenti, si cum cæteris con-
 paratur, certò ac tutò statueret; quanto
 crymarum & precum impendio eidem con-
 stitisse putandum est eas, quas supra men-
 ravi, de absoluta à rebus planè omnibus
 ditate ad universam Societatem Consti-
 tiones ac Leges? Quàm non nisi immo-
 cælitus mente, & divino actus illapso
 sanxit constituitque! electurus adhuc
 ctioris & pauperioris vitæ modum, si e-
 jori divini Numinis gloria futurum inter-
 xisset ut nostræ tantum, non etiam pro-
 morum saluti prospiceret. At, quia illi
 assiduè occupatos in conquirendo offi-
 victu distrahi, & quotidianis exercitiis
 bus fatigatos nimiâ rerum inopiâ im-
 frangi minimè oportebat, quæ ad vitæ
 sum, & ad laborum tolerantiam necessa-
 erant, concedenda prudentissimè judic-

Rem tamen communem omnium cum privata singulorum ita composuit, & temperavit, ut nihilominus perfectissimæ Paupertati locum faceret, dum quidquid est ultra necessitatem sive ad commodum, sive ad ornatum, quasi de opulentia damnat, & superfluis omnibus interdicit.

Atque hæc ex prioris finis nostri parte, *Perfectæ Paupertatis necessitas ostenditur ex cura proximorum.* quæ propria cujusque sanctitas & perfectio est ad absolutæ Paupertatis commendationem petita sint satis. Venio jam ad alteram, eamque, si probè ac diligenter expendatur, equidem non minoris momenti ac ponderis. Ea est studium, & caritas in procuranda proximorum salute: quod quia vocationis Apostolicæ officium, & munus est, quid in hanc rem opportunius afferri primo loco potest, quam ipsa Apostolorum conditio, & status? Quos si oculis nostris subjicere, & repræsentare velimus; occurrunt non modò tenuis, sed planè nullius fortunæ homines, quibus patrimonium omne navicula & rete; census ex quotidiano piscatu; victus quantum vulgari & parabili cibo ad vitam in dies trahendam vix atque ægrè sufficeret; cultus denique universus agrestis & rudis; & res domi vel angusta, vel nulla. At eo vel maximè ad Apostolici muneris administrationem idonei: tantum ut illud ipsum

sum exiguum ac prope nihil, quod possi-
 bant, & verò etiam (idque potissimum
 cupiditatem, & studium omne quidquam
 posterum comparandi ultro abjicerent.
 pientissimè enim constituerat Deus, ut
 lestes thesauros hominibus impertirent
 mines, quibus terrenæ opes nullæ esse
 vel in pretio ut eas conquirerent; vel in
 ut possiderent. Nam quâ fronte in con-
 stum Orbis terrarum prodirent Apostoli
 aut quantâ ad persuadendum efficacitate,
 vi infinitam immortalium bonorum super
 mortalia omnia dignitatem extollerent,
 interim ipsi paupertatis incommoda, & de-
 decus averfati terrenis utcunque opibus
 hiarent: & quod struere verbis moliebantur,
 exemplo verbis omnibus ad persuadendum
 validiore destruerent? Atqui è consue-
 rio DEO in homines munificentia & gratia
 debebatur, ut qui ejus nomine mortalia
 æternitatem, ærumnosis beatitudinem, & in
 peribus felicitatem, & regnum pollicebantur,
 tur, ipsi primùm ostenderent terrena
 & caduca, quæ cælestium ignorantia
 tales quasi sola aut summa suspiciunt, & in
 apud se in pretio esse, sed nihil habentes
 sola spe futurorum omnia possidere. Atque
 hinc factum est, ut cùm veritatis Magister
 JESUS per designatos à Joanne discipulos
 que

rogaretur nūmne ipse esset, qui venturus
erat; an alium expectarent? renuntiare illos
jussit ea, quæ audierant & viderant, cer-
ta quædam de se argumenta proferens, at-
que illud inter cætera singulare Pauperes
euangelizari: quorum nomine Hilarius a-
ptissimè censuit Apostolos indicari. Jam quid
in Evangelii promulgatione præstiterint,
cū imperium CHRISTI, & Ecclesiæ fun-
damenta statuerent toto Orbe terrarum, non
est hujus loci commemorare. Juvat solum
Isaiani audire, cū de sublimi specula fu-
tura prospectans, & mentis oculo cernens
subactas CHRISTI jugo gentium pœnè
omnium nationes, atque idololatriam flagi-
tiorum omnium parentem cum sua sobole
profligatam; tanti operis miraculum illo
quasi epiphonemate celebravit: *Conculcabit* C. 26. v. 6.
eam pes, pedes Pauperum, gressus egenorum.
Apostolorum scilicet, inquit Hieronymus, qui Hieron.
Christi paupertatem imitantes etiam privile-
gia consecuti sunt. Quare, ut ad novæ legis
prædicationem donis sanè quàm amplissimis
à DEO instructi prodierint Apostoli, ea ta-
men, quasi vix ullo in numero habenda es-
sent Isaïæ præterita sunt, & devicti Orbis
terrarum gloria uni Paupertati adjudicata:
more exemplòque, imò magis consilio at-
que instinctu DEI: ut quos ad idem Apo-
sto-

stolicæ vitæ institutum in posterum vo
 ret, intelligerent quantum ad id muneris
 beat momenti si non sola, at præ care
 voluntaria Paupertas. Quod ut adhuc
 lentiùs testatum apud vos sit; quanqu
 hominum Apostolicâ caritate, & ingenti
 marum lucro clarissimorum exempla pe
 innumerabilia suppetunt; unum tamen
 alterum proferre consilium est. Infic
 Ecclesiam pestifera Albigenfium lues, p
 que Tolosates corruerat longè majos cu
 tium & contagione hæretici dogmas, &
 atque impetu annorum datura, nisi m
 latiùs in dies gliscenti prohibendo m
 valida adhiberetur. Eò igitur, ubi tam
 riculosè res Christiana laborabat, Sum
 Pontifex viros religione, & sapientiâ
 ctatissimos legavit; qui ut curam om
 pro rei gravitate diu, multùmque postea
 vix tamen ullum diligentia, atque op
 suæ pretium retulère: donec eodem m
 sanctissimus Patriarcha Dominicus am
 vertit longè aliter, atque illi, qui se
 labore antecesserant, agendum sibi esse
 licet non dignitate personæ, non splen
 comitatu, non pretiosâ supellectil,
 denique instructâ ad majestatem spec
 ctoritatem & gratiam aucupandam. Q
 totus ad Apostolici concionatoris form

compositus, in pauperrimo corporis cultu
detractis etiam calceis, & mendicato victi-
tans prædicationem apud infectos hæreticâ
lue populos aggressus brevi illud effecit,
quod DEO Regius Vates adscripsit: *Misit* Psal. 106.
verbum suum, & sanavit eos, & eripuit eos 20.
de interitionibus eorum: ut facile postmodum
fuerit putrescens illud Ecclesiæ membrum
jam incolume, atque integrum suo corpori
restituere. Quod si & domestica, ideoque
ad imitationem magis accommodata exempla
desideramus; unum ad id præ omnibus pro-
mam, sed qui instar multorum esse possit,
Franciscum Xaverium, qui viam Indis in
Cælum, Societati in Indiam primus aperuit.
Eum ubivis locorum quæramus, ubique san-
tæ non minùs Paupertatis, quàm Caritatis
Apostolicæ virum inveniemus: atque ejus
Paupertatis, quæ non plus ipsi ad gloriam,
quàm aliis ad salutem contulerit. Hanc si-
bi comitem adscivit ab ipso statim suæ pere-
grinationis initio: sic enim ex Urbe, & com-
plexu suorum discessit, ut nihil secum, præ-
ter simplicem corpori tegendo vestitum, &
in quotidianas preces Breviarium, extule-
rit. Hanc in Indiam solvens omnis viatici
& comitatûs loco sibi futuram in navim
secum intulit; præter simplicem crassiore
textu lacernam ad arcenda circa Bonæ Spei

Promontorium frigora, & sacros aliquot
 bellos nihil ex iis, quæ Regius curator
 complura afferebat, ad usum navigationis
 admittens. Nautici funis volumina jace-
 ti illi pro culcitra, & cervicali erant; cibum
 dies precario quæsitus; vestis longo usu
 trita, aut centonibus passim assutis detri-
 mata, donec amicorum aliquis, eâ clam
 furtim subductâ, aliam paulò honestiorē
 reponeret; indusia, & calcei (quamquam
 plerumque nudis pedibus incedebat) à
 sariis militibus elemosynæ nomine intro-
 delata; hospitium in publico valetudinarij
 & cùm Goæ inter Socios degeret, modico
 cibo potuque victitabat. At numquid pro-
 pterea vel de fidei splendore, vel de Xave-
 rii dignitate summa hæc rerum inopia qua-
 quam detrahebat? quin è contrario utriusque
 existimationis, & gratiæ indè plurimum in-
 cedebat: Nam, ut de cæteris sileam, cum
 mendicitas ultimæ infelicitatis atque igno-
 minia nota sit apud Japones; tamen cum
 Xaverio etiam venerabantur, habebantque
 firmissimi argumenti loco tum ut Christi-
 næ legis, & fidei sublimitatem perciperent
 quæ præter Cælum & res sempiternas in
 in pretio haberet; tum etiam ut Xaverii sa-
 cratam cognoscerent, qui ejus, quam præ-
 dicabat, divinæ sapientiæ & cælestis virtutis
 for-
 non
 ca-
 qui
 fine
 rim
 lute
 obi
 ced
 qua
 giis
 ci v
 præ
 mer
 Par
 rari
 foli
 infi
 vato
 non
 li de
 des
 etia
 qua
 ria e
 stina
 à ter
 lige
 tect

formam actibus exhiberet. Jam ergo, licet non ejusdem amplitudinis atque ubertatis campus ubique locorum & gentium nobis, qui Xaverio in India, aperiatur, tamen intra fines quisque suos, tantum ut velit, & plurimum habet quod agat ad remedium & salutem animarum; & si muneris sui partes obire tuto, ac feliciter velit, non aliam incedat viam necesse est, quam eam ipsam, quam Apostoli primum, tum eorum vestigiis sancte & religiosè insistentes Apostolici viri, Majores nostri nobis ad exemplum præierunt. Et sanè quotiescunque mihi in memoriam revoco breve illud & efficax B. Parentis nostri verbum, quo Societatis operarios quasi expressâ imagine demonstrabat, solitus dicere: eos altero tantum pede terræ insistere, altero ad iter suscipiendum sublevato esse debere; videor mihi intelligere non eam solum alacritatem quâ stare singuli debemus *succincti lumbos, & calceati pedes in preparatione Evangelii pacis*, verum etiam expeditissimam illam Paupertatem, quæ in hunc modum stantibus tam necessaria est, quam iis, qui se mari committere destinant, anchoras solvere, & navem procul à terra subducere. Nam si temporalia diligere est radices cordis, qui sunt animæ affectus, in terram immittere, atque ibi hæ-

Ephes. 6.
14. & 15.

rere, atque affigi, unde humor aliquis cupiditatum alimentum exfugitur; apte intelligitur, quàm ab omni terrenarum rerum amore, ac desiderio expeditos nos oporteat, ut simus, quos nostræ vitæ postulatur, omnium horarum Operarii, parati

Marc. 6. *circuire docendo, & nihil tollere in via, ne peram, non panem, neque in zona as.* Quæ præstare equidem non possunt ii, qui corporibus magis, quàm proximorum malibus addicti rei domesticæ inopiam, cubiculi angustias, victûs difficultatem, duritiam, & cætera Paupertatis incommoda ferre prompto atque alacri animo non consueverunt. At qui tradiderunt

Act. 15. 26. *mas suas pro nomine Domini JESU CHRISTI, quod fecere olim Paulus, & Barnabas, quos & modò faciunt qui Apostolicæ vitam, atque instituta sectantur, vel ipsam vitam, ne quibus vita nisi incommodè sustentari non potest, deesse sibi patiuntur, ut evangelizent de Regno DEI.* Quod demum Philipp. *quærere non quæ sua sunt, sed quæ JESU CHRISTI; rem enim verò paucorum, vel in aureo illo nascentis Ecclesiæ, quæ Paulus lamentabatur.*

Honestas, *Porro, ut jam ad hoc recto ordine venimus, sexcentæ quidem sunt dæmonum chinationes, quibus Paupertatem subvertunt.*

re totâ vi connituntur : at illæ præ cæteris *subruen-*
metuendæ , quæ vim dolo occultant , eôq; *dam Pau-*
plurimum nocent , quòd minimùm timean- *pertatem*
tur. Harum validissimæ , quantum ego in- *adhibita.*
telligo , duæ sunt ; Honestas , atque Neces-
sitas : nomina planè innocentia , atque ideo
ad fraudem magis accommodata. Ac pri-
mùm , ut de Honestate dicamus , sunt qui S. *De Hone-*
Bernardum in medium proferant profiten- *state.*
tem se vel in ipsa Paupertate à sordibus ab-
horrere. Egregiè dictum , nisi contra men-
tem auctoris miris , & miseris modis in lu-
xûs & nimix elegantix patrociniûm detor-
queatur. Quid enim ? an in casis , & sub
humili tecto sinè immunditia & illuvie , quæ
sordidiæ & ignaviæ fæx quædam est , ha-
bitare Paupertas non potest ; & vulgari ac
rudi panno , sed mundo amiciri ; & refeclis
calceis satis honestè incedere ? Paupertati
paupertas non est turpitudini , sed decori :
nec ullâ re , quàm seipsâ , splendidiùs exor-
natur. Absint modò sordes , quæ vitium
sunt non Paupertatis , sed negligentix , be-
ne culta est sinè cultu : ut naturalis atque in-
genuæ formæ excellentia non indiget ad
gratiam , quasi lenocinio quodam , calami-
stris & fucò. Hilarionem scio saccum , quem
primò induit , nunquam lavisse : miranti-
bus respondere solitum supervacaneum esse

munditias quærere in cilicio. Sed hoc Pau
 minis solitarii, &, præterquam sibi & Deo bitu
 nulli mortalium noti laus etiam sit, nedu ege
 licentia. Quamquam & solitarios plerof eam
 vitæ sanctitate conspicuos sordes ex cilio lunt
 detergere solitos scimus. Nobis, quib Reg
 communis vitæ ratio est, & hominum uo eò m
 accommodata, sordidis esse non licet; argu Ja
 ûntque socordium in hac parte fœditate tis v
 S. Parentis edicta, atque exemplum: epu fos p
 enim neque paupertati, neque mundicia da m
 quidquam addi potuisse vetus memoria Prin
 decet quippe ût animi, ita & corporis habi præc
 tum sibi pariter respondere, & nihil inu ve la
 maculosum & sordidum occultare, nihil fe labor
 ris incomptum & indecens præ se ferre. U tutis
 enim *in rebus fabricatis*, inquit Augustinus cjeta
nullâ cogente necessitate, iniqua partium etiam
mensio facere ipsi aspectui velut quandam pro c
detur injuriam; sic etiam incomposita rùm
 fœda impoliti hominis species intuentium eòsqu
 oculos ferit, atque animos abalienat: tunc stigie
 quam interioris formæ imago sit ea, quæ illud
 foris ostenditur, inconcinna cultûs & habitium
 tûs turpitude. At quidquid ultra mun usurp
 tiam, nobis jam non ad virtutem decen tur, &
 sed ad vitium deformiter comparatur: *culum*
 enim tam indecorum est hominibus *dulcior*
 etiam summam rerum inopiam pati; quæ *florib;*
 Pau
 bitu
 ege
 eam
 lunt
 Reg
 eò m
 Ja
 tis v
 fos p
 da m
 Prin
 præc
 ve la
 labor
 tutis
 cjeta
 etiam
 pro c
 rùm
 eòsqu
 stigie
 illud
 tium
 usurp
 tur, &
 culum
 dulcior
 florib;

Lib. 2. de
 Ordine
 c. 11.

Pauperibus CHRISTI speciem divitum, habitu & cultu exquisito affectare: nam illis egestas, fortunæ & necessitatis conditio est, eamque inviti ferunt: nobis voto nostro voluntaria est, & pars maxima gloriæ, cum Regi Regum DEI Filio, quò pauperiores, eò magis similes efficiamur.

Jam licet hæc sub falso nomine Honestatis vera vanitas, & superbia afficere universos possit; at longè facilius eos, qui splendida ministeria obeunt; ac eos in primis, qui Principum Aulas frequentant: nam loco præcipiti & lubrico insistere, nec in proclive labi, imò pronos ad casum sustinere, & labentes in sublime deducere; res est virtutis admodum raræ, ideòque eximiæ. Societas quidem habuit, & porrò, ut spero, etiam habebit ejusmodi hominum plurimos, pro quibus non modò sollicita non sit, verùm etiam sibi ipsi plurimùm gratuletur, eosque in edito illo atque ancipiti Aulæ fastigio securos à vertigine & casu suspiciens illud Ambrosii de mysticis Capris in montium, & rupium jugis tuto degentibus lata usurpet: *Vides, quòd in altis grex iste pascitur, audax in monte. Itaque, ubi aliis periculum, ibi gregis hujus alimentum, ibi cibus dulcior, ibi fructus electior. Spectantur à Pastoribus suis dumosa de rupe pendentes, ubi*

Ab hoc capite periculum est iis, qui Aulas frequentant.

In Psal. 118. Serm. 56.

luporum incurfus esse non possunt, ubi facere
 arbores fructum integrum subministrant. Co
 nere licet uberi lacte distentas super tener
 sobolem maternâ pietate sollicitas. Hoc
 lanè virtus ut supra communem modum
 ità & gloriæ magnitudo : quin & ipsorum
 merito Societati universæ (quam de sublimi
 & conspicuo loco publicæ luci, atque
 omnium oculis spectandam repræsentantem
 plurimum existimationis, & solidæ laudis
 accedit: ut vel hoc nomine dæmon, quæ
 tum ingenio, & viribus pollet, eorum
 mitati adversetur, studeâtque vehementer
 finem eos de tam præclaræ virtutis contem
 tia dejicere; quorum lapsus sine publica
 be, & communi detrimento esse non potest.
 Quare eos tantò acriùs adniti oportet, ut
 nihil de recti proposito, nihil de religio
 disciplinæ studio ac severitate remittant,
 quòd non sibi solis stent, aut cadant,
 sui quoque de ipsorum actibus æstimationem
 Et multa quidem sunt, eaque sanè graviora
 ma, in quæ, nisi sedulò sibi caveant, præ
 facile, tam periculosè prolabi possunt. Præ
 nè à Paupertatis proposito abeam: Præ
 quibus Aulæ magnificentia, & splendor
 quenter aspectui obversatur, facile evenit
 ut cum deinde oculos speciosarum im
 num plenos in religiosam domum con

tunt, ac nihil, quod non tenue & exiguum sit, vident; tacitâ quâdam comparatione despiciant universa, ac sibi videantur inter suos quasi in squalore, & sordibus esse: quo fit, ut à Paupertate paulatim aversi corpore domi velut accommodati, animo in Aula perpetuò versentur. Deinde ut eos quodammodo sui pudeat, si se in vulgari & communi vestitu, Magnatum & Principum serico, & purpuræ inferant: aut si eos ad se adventantes in angustam & pauperem cellam admittant conspecturos supellectilem non ornata, non copiâ saltè ad speciem, & dignitatem inter ceteros excellentem. Denique, ut quam in Aula obtinent gratiam, & auctoritatem, eam & domi apud suos ita velint, ut saltè à reliquis amplitudine, & magnificentia cultûs aliquantò honestioris distinguantur. Atque utinam non etiam simplicem, & parabilem communis mensæ cibum, cui à tot annis integra valetudine assueverant, ex qua primùm die in Aulam acciti sunt, quasi mutato repente stomacho, & palato fastidiant: ut jam non nisi submissis ex Regia epulis uti velint ostentationi & gulæ, non necessitati & fami consulentes! Atque ita fit, ut qui familiari consuetudine, & usu religiosam modestiam in Aulam inferre debuerant, e contrario aulicam pompam & de-

delicias in Religionem invehant: eo per-
 ciosius, si se insuper ita tueantur, ut man-
 adhibere, & intolerandæ licentiæ modum
 statuere aliquando velle penè capitale in
 pessimâ necessitate, ut nec ferri possint, ut
 que corrigi velint. Quare si qui forte
 in quos aliquid ejusmodi vitiorum ex
 transierit, videant quàm pro re sua imp-
 vidè; nedum secundùm virtutem indecor-
 ac turpiter faciant, si ut auctoritatis, & re-
 rentiæ umbram sibi concilient, eam a cultu
 corporis, à nitore vestitûs, & à cætero
 rum hujusmodi apparatu supra communem
 modum splendido aucupantur: cum ap-
 æquos rerum æstimatores religioso homin-
 divitiarum, & gloriæ contemptus venter
 tionem; amor, & ostentatio contemp-
 pariat. Magnus ille Æthiopiæ Patri-
 cha, & Societatis nostræ lumen And-
 Oviedus non dignitate magis, quàm vir-
 tum splendore illustris cum Eboracensi
 diocesi, antequam in Indiam transiret,
 ret, Sacramenta passim ministrans obire
 non modò nullo ad Pontificiam Majestatem
 apparatu usus est; quin unico itineris con-
 te eoque de Societate, jumentum sacræ
 pellectile ac pns libris onultum præ se
 agebat. Quod ubi Henricus Cardinalis
 Princeps Lusitanæ, cujus partes Ori-

in eo munere obibat, certis auctoribus com-
perit, mulam, quâ inveheretur, & famulos,
rerumque ad necessitatem, & commodum
copiam regiâ munificentia dignam submisit
monens ut dignitatis suæ meminisse, atque
eis uti vellet. Verum ille & prorsus absti-
nuit, &, quod olim in simili penè facto Xa-
verius, respondit; Euangelicam Paupertatem
Episcopo non esse dedecori, sed hono-
ri: imò si nimium decori addatur, nimium
detrahi de dignitate, quam Christiana sub-
missio, & Paupertas (quæ vel sociæ sunt, vel
sorores) magis, quàm conquisitus ad pompâ
apparatus amplificant, & tuentur. Hæc ille,
non equidem omnem Ecclesiæ Principum
splendorem ulli vitio vertens, verum se ad
veterum Antistitum formam componens,
atque id eo nomine æquiùs, quòd non ex Au-
la Episcopus, & Patriarcha designatus, sed
ex Religiosæ Paupertatis schola prodiisset:
solutus quidem ille legibus nostris; at nobis,
qui Paupertatem adhuc integram profite-
mur, non modò dignitati ad commendatio-
nem, sed exemplo ad imitationem futurus.

Jam Honestatem ad inferendum Pauper- *De Ne-*
tati exitium subsequitur æquè fallax, at lon- *cessitate.*
gè damnosior Necessitas: quippe commu-
nius malum est, ac tam latè patens, quàm
sui ipsius amor: qui, dum ad speciem veris-
simè

fimè, ad veritatem fallacissimè philosophatur, & Necessitatis nomine censet quidem ad commodè, si non etiam delicatè, vivere dum facit, illud denique obtinet, ut nihil ei impunè non liceat. Hinc illa animi major quàm rerum egestas, abjectio, merita & quotidiana expostulationes & querelæ, & pro jure ac licentia, ut iniquitatis naturæ quæsitæ furtim remedia non præcaviti solùm, sed & futuræ, quam longe prospiciunt ac præcavent, Necessitatis superstitiosa in cibi & potûs delectatione, & exquisita curandi corporis diligentia, & valetudini omnia incerta veritatis omnia profutura conquirere. Quibus in sententia omissis ut sermo mihi vobiscum de aliquantò, ut ita dicam, honestior necessitate, quàm ferre & pati virtutis est non criminis effugere; utinam si de Bernardus oculos in unumquemque nostrum intendat non illi etiam modò reperentur sit, quod, dum viveret, quibusdam sive aliorum Ordinum hominibus exprobrabat? *Videmus*, iquit, *pauperes alios qui, si veram haberent Paupertatem, non pusillanimes invenirentur, & tristes, ut potest, & reges Calorum. Hi sunt, qui pauperes esset volunt; eo tamen pacto, ut non desit: & sic diligunt Paupertatem, ut non*

Serm. 4.
 in Adv.
 Dom.

inopiam patiat. At quibus ad vitam in dies
tolerandam necessaria suppetunt, etiam si ni-
hil superet, Sapientis decretum est, Cajeta-
no interprete, eos vix, atque ægrè numera-
ri inter pauperes posse. Qui enim DEUM
sic rogat, *Paupertatem, & divitias nè dede-* Prov. 30.
ris mihi, tribue tantum victui meo necessaria; 8.
utique, dum extrema inter sese opponit, &
rejecit, quod eligit, medium est. Divitias
igitur abundantia, Paupertatem necessitas
sequitur: quæ ex utraque componitur, vita
est inter commodum & incommodum tem-
perata: quæ qui utuntur, frustra censerì se
volunt inter Evangelicos pauperes; quos è
contrario voluntaria nuditas omnibus ege-
statis incommodis sponte obnoxios facit:
quin & gaudentes quòd digni habeamur, qui
sublatâ in humeros cruce post CHRISTUM
euntes crucis fructus cum CHRISTO identi-
dem aliquos gustent in fame & siti, in fri-
gore & nuditate. Quantum hi solidæ vo-
luptatis percipiunt, cum sua cubicula, &
seipos curiose circumspicientes non modò
quidquam non offendunt superfluum, quod
redundet, quin & multa ad commodum,
non rarò etiam quædam necessitati deesse
vident! atque eò demum intelligunt se verè
spiritu, hoc est, voluntate pauperes esse;
quòd, cum facilè possint ejusmodi rerum

indigentiam vel tollere, vel minuere, si per
 te nolunt, amantque quod patiuntur. Q
 &, si quæ vitæ usui minùs necessaria ex
 mant, iis sese ultro abdicant, velléntque
 de nonnullis ait Nazianzenus, præter
 cem, & corpus nihil habere. Inter
 idem ipse ex Monacho Episcopus, & in
 piscopatu quovis Monacho egentior: Qu

Orat. 43. inquit: *Paupertatem mihi objiciens?*
 al. 28. *scilicet opes & copias. Atque utinam?*
 Cùm rediit in *nos hosce exuere possẽ, ut hujus vita*
 Urbem. *nudus percurrerẽ!* Qui tam generosè in Pa
 pertatem affecti sunt, ut re ipsâ commo
 voto etiam necessariis ad vitæ vel salutem
 tionem aliquam, vel decorem rebus care
 dum possint, velint; quæ tanta domi
 tas atque indigentia esse potest, quam
 abundantia & deliciarum loco habeant
 sicubi, pro exiguitate proventuum aut
 mosynarum, quod non rarò accidit, et
 integro victui necessaria non suppetant
 ipsum hilarè & jucundè non excipiant
 quam rem votis omnibus optatissimã? Q
 dum apud vos loquor, spero equidem
 idem orationi meæ eventurum, quod Be
 nardus agebat de lingua amoris, quæ
 amantibus barbarum quiddam & præ
 ignotum sonat. Neque enim hæc exim
 fateor, & summa Evangelicæ Paupertat

perfectio alia est, quàm ea ipsa, quæ reli-
giosum decet; quàmque S. Pater IGNATIUS
toti Societati communem fore certò sibi
persuaserat: idque testatum ipse fecit datis
ad nonnulla per Europam Collegia literis,
quas dum hîc recito, & particulam hanc spi-
ritûs Patris nostri quasi de sepulcro & cine-
ribus excitatam repræsento; eas ad vos quo-
que ab eodem scriptas missâsque putate.
Multorum, inquit, relatione comperi
DEUM ac Dominum nostrum vos beni-
gnè invisere, & sanctæ Paupertatis fru-
ctus vobiscum communicare: incommo-
da, inquam, quarumdam rerum tempora-
rium, quæ ad valetudinem vel tuendam,
vel recuperandam, & ad corporis inco-
munitatem & salutem necessariæ essent.
Quod equidem non exiguæ gratiæ loco
habendum est: cùm divina largitas ali-
quid ejus boni, in cujus desiderio semper
nos esse convenit, gustandum vobis pro-
posuit, ut pro voto, quo nos obstrinxi-
mus, & pro sanctæ Societatis instituto,
quod profitemur, ad Ducis nostri JESU
CHRISTI vitam conformemur. Equi-
dem nullus, quòd sciam, in tota Societate
locus est, cui concessu & munere DEI ali-
quid saltèm hujusmodi gratiæ non obti-
gerit. At, si nos in hac parte compare-
mus

„ mus cum Fratribus nostris, qui per
 „ mos animæ & corporis labores stren-
 „ apud Indos operam navant rebus etiam
 „ quotidianum victum necessariis defici-
 „ famem ac sitim oryzâ & aquâ vix dep-
 „ lentes (nam panis & vini copia multo
 „ locis nulla suppetit) in vili & pannoso
 „ stitu, aliisque præterea ærumnis affli-
 „ confecti; quidquid ipsi patimur si nos
 „ ve, at certè non admodum grave vide-
 „ tur. Concipiamus animo Indiam, ubi
 „ ibi nos degere, aut ubi degimus Indiam
 „ esse existimemus: nam illa saltè ad e-
 „ modi ærumnarum tolerantiam ubique
 „ rarum esse potest: & ad levandam egi-
 „ tem quotidiana subsidia à sancta memo-
 „ tate comparemus. Hæc ille ad ejus
 „ tis & inopiæ Societatem. Quæ commo-
 „ rare æquum fuit non modò ut (quod
 „ positum mihi erat) ex ipso B. P. Nostris
 „ acciperemus; verùm etiam, ut pauperes
 „ nobis incutiant, si, cum hodie quàm
 „ res domestica commodiore loco sit, nos
 „ via ægrè & graviter feramus, cum e-
 „ rio gravia leviter imò & jucundè ferre
 „ beamus.

Aliquot Atque hæc de Evangelicæ Pauperum ex al
Pauper- tum necessitate, cum impedimentis gene- cate
tatis fru- tum disseruisse in præsentia sit satis. Retus
Am deg-

quum est, ut singularia quædam, & ad quoti-standi pro
dianum usum præcipuè accommodata sub-ponuntur:
jiciam, tanquam hujus bonæ arboris bonos
fructus quos S. P. I G N A T I U S, qui sic eos
nominat, eâ ipsâ manu, quâ Ordinis nostri
leges & jura descripsit, degustandos nobis
proponit. Quorum ille primo loco sit: ut *i. Nullâ*
nullâ re tanquam propriâ utamur: quod *re uti tan-*
consequens est ut faciat qui se nihil propri-*quam pro-*
um habere non tantum intelligit, verum e-*priâ.*
tiam profitetur. *Quid enim habeant propri-* Grad. 16.
um (inquit egregiè Climacus) *qui ipsum quo-*
que corpus suum, imò & animæ suæ men-
tem, ac voluntatem *alieno imperio posuerunt?*
Quis autem de re non sua graviter atque ini-
quo animo ferat, si, qui potest, eam ab ipso,
cum libuerit, repetat, aliique utendam con-
cedat? Eget sanè præsens vita quibusdam
veluti sustentaculis, sinè quibus decidat, &
pereat necesse est. Ea sunt, indumentum,
cibus, habitatio, stratum, & ejusmodi reli-
qua. At ut arboribus aliter vites, aliter he-
deræ sustentantur; sic & homines rebus ad
vitæ usum, & valetudinis commodum ne-
cessariis. Vites enim eò tantum suâ arbo-
re innituntur, ut de humo subductæ, atque
ex alto pendent, soles & cælum accipiant;
ceterum succo suo vivunt, pariuntque fru-
ctus, & vinitoris manum, si detrahere eas
li-

libuerit, non invitè sequentur. Longe
 ter hederæ, quæ se totas arbori circum
 dunt, & arctissimè applicant, eamque
 tam ramis amplectuntur, quam laqueis
 gant; tum omni succo emungunt pro
 infixisque, quibus ab imo trunco ad
 mum usque verticem proserpunt, radicibus
 ut non appositæ, sed enatæ vel infusa
 deantur. Quin, & intercisæ vivunt
 individuo malo, nisi prorsum detrahantur.
 At quàm periculosâ & difficili operâ
 hoc, ut Bernardi verbis utar, non excor
 re sit, sed excoriare. Neque tantùm
 ad quotidianum usum concessis, verum
 locis ipsis tanquam certo quodam
 propriis uti ei, qui omnibus renuntiare
 re interdictum est. Quid enim à religio
 homine magis alienum, quàm uni certæ
 mui aut urbi ita addictum esse, ut, si qua
 migrare aliò oporteat, pluribus uteretur
 sit, quàm si diceretur huic monti; *Talibus*
mittere in mare? Aut è contrario in tenui
 bus Collegiis non finè animi ægri
 mœrore degere; splendidas urbes, &
 pliorem Mundi scenam expetere? quæ
 la illa loca, in quibus vel degimus, vel
 gere præoptavimus, proximiora Cæli
 & ad DEUM breviorè viâ traducant. *Putant*
 illa etiam ad exteros pertugia, & exor

Marc. ii.
 23.

impetrationes, & quædam penè vis precum
illata Superioribus. Adeò à nobis ipsis a-
liquando excidimus, si qui olim tyrones
Mundum universum expedite ac libenter di-
misimus, ac fortasse etiam in alterum penè
Orbem terrarum ad Indos mitti enixè pe-
timus, jam consenescere uno in loco volu-
mus? clamet licèt Apostolus nos non ha-
bere hïc permanentem civitatem, sed futu-
ram inquirere: & dum sumus in hoc corpo-
pore peregrinari à Domino: quæ quantò
verius pronuntiata de nobis sunt, qui de
Mundo non sumus? Quis autem viator &
pauper, si ad breve tempus hospitio exci-
piatur, de loco ipso disputer, doleatque se
non commodiùs aut honestiùs exceptum;
vel emigrare nisi ejectus nolit? Quod eò mi-
nùs ferendum in nobis esset, quorum insti-
tuti ac vitæ ratio postulat, ut, quod de Pau-
lo ait Chrysostomus, tanquam pennati to-
tum pervolitare Orbem parati simus, & ve-
lut incorporei labores omnes & pericula
contemnere, & tanquam jam Cælum possi-
dentes cuncta terrena despiciere.

Jam quid de illis dicendum existimamus,
qui, cùm alio jussi abeunt, tam multa se-
cum convehunt, ut, si rem ex sarcinis æsti-
mes, non hominem, sed familiam migrare
putes? Hi videlicet timent nè sibi in ejus
V u 4
quam

Hom. 2^a
de Laud.
Pauli.

2. Non
multa se-
cum con-
vehere,
cùm in a-
lia Colle-

gia mi- quam petunt, domus vestibulo religio-
grandum Paupertas occurrat, & exceptos deducat
est. cubiculum, quale Sunamitis Elisæo cre-
4. Reg. 4. us apud se divertenti instruxit, universam
pellectilem mensâ, candelabro, sella, &
Etulo finiens.

Quamcunque hi viam ineant, at
non Evangelicæ Sapientiæ, neque virtutis
Lib. 7. c. *Virtutis enim via*, inquit verè Laëtantius
1. *non capit magna onera portantes. Angustus
admodum trames est, per quem ducit ad vitam.
Hunc tenere non potest, nisi qui sit
expeditus & nudus: nam isti locupletes
& ingentibus sarcinis onerati per viam
incedunt, quæ latissima est.* Quid verò
oneratis occurrat per viam unus aliquis
antiquæ, & nondum sarcinas & impedimen-
ta scientis Societatis nostræ hominibus
ta magnus ille S. IGNATIÏ primogenitus
Petrus Faber; qui remissis ad Albertum
Moguntinum Archiepiscopum, eundem
Cardinalem speciosis muneribus, factum
juriâ liberavit eâ excusatione, quòd ipse
eorum numero esset, qui omnia bona sua
cum portarent. Quantum alter ad alterum
conspicuum vicissim, sed ex contrario
bescerent! Faber suffarcinatum, quem
Ela non capiunt: ille Fabrum, cujus
tia erant nihil habere, ut inquit de Bala-

Paulin.
ep. 10.

Orat. in
Batil.

Na
ho
cu
ret
liu
ren
si
pet
gra
der
fa
tat
suc
cer
stro
fi
mu
me
dar
qua
que
bif
qua
acc
illi
qui
tem
câr

Nazianzenus. Abjiciamus ergo quidquid hoc est sarcinarum & ponderis, quod nos virtutis viam in ardua post Christum percurrentes quantum onerat, tantum delassat, retardatque: & ad Hilarii regulam *Spirituum aternitatem terrenorum damno compa-* Cant. 26.
remus: quod perinde esse putandum est, ut in Matt.
si onerariæ in altum evectæ, ac subortâ tempestate periculosè fluctuanti, & nimium gravi consilium de jactu mature faciendo demus, nè suomet pondere victa, & depressa subsidat. Repetamus quod ab ipso Societatis initio Patres nostri more exemploque suo quasi legem in posteros statuerunt: ut certis temporibus in ea omnia, quæ usui nostro sunt, singulatim & severè inquiramus, si quid minus necessariò requisitum offendimus, quidquid hoc tandem sit, tanquam samenta vitæ damnosè inumbrantia præcidamus. Tum nè in cubicula nostra quidquam superfluum sese in posterum inferat, quod, cum alio migrandum est, efferri nobiscum velit, adhibeamus ostio vigilæ, qui, quæ sunt ejusmodi, longè submoveant, & accessu prohibeant. Occurrant animo duo illi Principes Latronum Rechab, & Baana; 2. Reg. 4. qui Regiâ stirpe ortum, ac nihil tale merentem Isboseth per summum facinus obtruncârunt, Ostiaria domûs, eadèmq; vigil &

custos purgando tritico intenta operi in-
mivit. Hinc libera, & tuta sicariis ad ca-
dem domini via : percussum enim, inq-
Scriptura, interfecerunt, sublatoque capi-
ejus abierunt. Documento sanè illustri-
palàm admonemur, quid spiritui nostro co-
tingat, cùm Ostiaria, communis discipli-
ratio, cujus est triticum à paleis, scilicet
cessaria à superfluis accuratè secernere, op-
ri suo non advigilat; sed in desidiam & lo-
num soluta non aditum modò, sed etiam
troitum hostibus animæ expeditū relinquit.

3. *Libros non super-
fluos ha-
bere, non
usui pro-
prio addi-
cere.*

Tertio loco occurrunt alii, qui libris
sim coëmendis non parùm operæ & pec-
impendunt. Quo in studio, quia non
species honestatis elucet, cùm ejusmodi
conquisitio nihil indecorum aut sordidè
præferat, quin religiosum hominem
ximè decere videatur, eò tutius vitium
cautos irrepit, & Paupertati non medioc-
ter obest. Ac primò, si ejusmodi librorum
pauci ad usum, plures ad pompam qua-
cita quædam sapientiæ testimonia con-
ventur; tum si quos quisque sibi cum
Superiorum venia comparavit, eos non
quam rem publicam, sed singulari quo-
jure sibi obstrictam vindicet. Quam
quid jam pridem constitutum sit nemo
qui ignoret. Ut primùm quis veniã ad lib-

petratâ librum coëmerit certo loco statim
adscribat, præfigâtque fronti ejusdem libri
nomen Collegii, aut Domûs, cui addicitur.
Et, si abeundum aliò fuerit, ullum eorum
secum terre non magis possit, quàm qui sunt
communis Bibliothecæ. Neque prorsum
laudandi sunt, qui libros, quos certis pio-
rum hominum elemosynis comparârunt,
alteri cuiquam Collegio attribuunt, frau-
dântque suo quasi jure locum, ubi in præ-
sentia degunt.

Caritatis etiam nomen & speciem præ se
ferunt; qui, nè sibi unquam desit quod aliis
donent, nulla passim conquirunt, & quasi
in oculis sæpe ad extremum usque spiritum
servant: neque id sibi culpæ vertendum pu-
tant, quòd ea, ut ajunt, dum aliis servant
ipsi penè non habeant. Superiores excipio,
quos non modò pari vicissitudine benevo-
lentia, verùm etiam aliquo grati animi pi-
gnore bene de Societate meritos interdum
remunerare æquum est. Ceterùm ubi nul-
la virtus beneficium aut munus cohonestat
religioso homini virtus est non esse munifi-
cum: nam Paupertas, quam profitetur, si
Euangelica est, si usque ad perfectam rerum
omnium nuditatem quàm nihil petit à largi-
toribus, quod possideat; tam nihil possidet,
quod petentibus largiatur: nec pudori, sed
glo:

4. Si quæ
dono dan-
tur, nè
pretiosa
sint, aut
nimis mul-
ta.

gloriæ deputat ita semel Deo universa de
 nasse, ut nihil reliquum habeat, quod in
 alios conferat. Nec tamen Hieronymus
 Augustinum, Paulinum, Severum, atque
 alios ejusmodi sanctissimos religiosæ
 & Evangelicæ Paupertatis cultores & mag
 gistros munuscula ad amicos, præsertim be
 gè diffitos, mutuæ inter se caritatis, & be
 nevolentia pignora, & quasi obsides mutua
 re nonnunquam consuevisse: sed ea sane
 rara, tam vulgaria, & exigua; ut, qui non
 ejusdem planè, ac ipsi, sanctitatis & mo
 destia sit, erubescat indè facilius, quam
 gloriatur: adeò in illis non minus clarè
 Paupertas, quam Caritas elucebat, ut
 officii & amoris ergo aliquid dono dare
 porteat, exemplum esse possint liberalis
 pia, non splendidæ largitatis.

5. Liben- Alius insuper domesticæ Paupertatis
 ter pati, etus ab ipso Ordinis nostri Institutore
 sibi in u- hæc verba proponitur: Qui, inquit, S
 sum dari, tatem sequi velit sibi persuadeat, quòd qua
 que domi lissima erunt ex iis, que domi sunt, ei trans
 vilissima tur. Quam legem nè quis DEI, &
 sunt. tur. Quam legem nè quis DEI, &
 Exam. c. Patris edicto constitutam putet in eos
 4. tum, qui primæ ætatis tyrocinium, &
 giosæ disciplinæ rudimenta ponunt, in
 cietate, rationem continuò subdit, qui
 mul universos & tyrones, & veteranos, &

& emeritos pariter comprehendit : scilicet eandem virtutis viam , quam majores nostri inierunt , nobis , qui ipsorum vestigia persequimur , tenendam esse : ut Societas uniuersa per omnes ætatum , atq; ordinum gradus uno tenore sibi ipsa æquabiliter respondeat : nè si à prioribus posteriores aliquid remittendo degenerent , caput aureum paulatim in pedes luteos evadat. *Cùm enim, inquit, qui primi in Societatem convenerunt per hujusmodi indigentiam, ac penuriam majorem rerum corpori necessariorum probati fuerint; qui post eos accedent curare debent, ut quoad poterunt, eò pertingant, quò illi pervenerunt, vel ulterius etiam in Domino progrediantur.* Jam si ad hoc speculum, ad primorum, inquam, Patrum exemplum componant sese qui multum vel ætatis vel meritorum in Societate numerant; videant an ea, quæ vilissima domi sunt, sibi quoque tribui eodem, quo illi, animo patiantur : an verò, perinde ac si labores suos non Deo donent, sed hominibus scenerentur, id sibi infelicis usuræ pendii velint, ut relaxatâ in communi rerum partitione atque usu Paupertate, aliquantò commodius præ aliis habeantur. Si secùs fiat; enim verò etiam doleant, & quasi de injustitia expostulent; non senectutis, non meritorum rationem ullam in Societate habe.

6. Nihil
sibi supra
ceteros
debitum
velle ob
be.

*labores in
Societate
susceptos.
Matt. 20.*

beri: qui portaverunt pondus diei, & æstus
pares fieri iis, qui novissimi unâ horâ fece-
runt. Quam mercenariorum vocem quan-
tò æquiùs commutarent cum altera illa Ge-
vi boni & sapientis, qui, cùm fecerit omnia
quæ præcepta sunt illi, adeò nihil operis sui
merito debitum putat, ut unum illud ex

*Luc. 17.
10.*

Euangelio usurpet: *Servi inutiles sumus,
quod debuimus facere, fecimus!* Quis Minis-
trorum CHRISTI plus Doctore Gentium
Apostolo laboravit? & quis illo egenior
qui ad ea, quæ sibi opus erant, suis ipse me-
nibus ministrabat? At quantò pauperior la-
culo, tantò locupletior DEO, qui reddet, ut
quit, mihi in illa die (non in hac, id est in
præsenti vita, ut subjicit Augustinus) reddet

Lib. 8.

factorum mercedem. Atque hoc Remon-
Mor. c.7. *rationis linteo*, ut loquitur Gregorius, labo-
rum suorum sudores Paulus tergebat, nihil
rerum humanarum exquirens, aut sponte
oblatum suscipiens, quo vel Paupertati sub-
sidium, vel necessitati remedium compo-
ret: ut non soli DEO, & beatæ æternitatis
expectationi & spei totum se ac labores su-
impendere videretur. Qui sic cum Apo-
lo sapiunt, etiam dolent, si quando se-
indulgenter à Superioribus agi videant, ut
riti nè quopiam modo recipiant bona in-
sua. Quin etiam si, quod olim Doctores

gelico, CHRISTUM commendatis ipsorum laboribus ultro eis proponat, ut eligant quam malint mercedem accipere; cum eodem sanctissimo viro continuo respondebunt: Non aliam Domine nisi te ipsum.

Sunt & alii, quibus apprimè necessarium est commune illud omnium ferè Ordinum religiosorum, & Societatis etiam singulare monitum: Nè quis nostrum negotiis secularibus sese intermiscat. Quod quàm prudenter sancitum sit vel ad hoc ipsum ut Paupertati suum jus inviolatum atque integrum conservetur, ex iis, quæ mox subjiciam, apparet. Placet autem eos præ cæteris ad sui considerationem vocare, qui profusâ quadam, & non secundum scientiam in sanguineos teneritudine veriùs, quàm pietate, ut eos vel rerum temporalium difficultate pressos sublevant, vel litibus implicatos extricent, vel fortunarum suarum administrationi nondum per ætatem idoneos dirigant, curatores se, advocatos, tutores, villicos, litigatores, denique omnia præter Religiosos præstant. Hinc frequens pecuniarum exactio, custodia, distributio alieno nomine, arbitrio suo. Novo equidem monstro, ut pietas irreligiosum; caritas secularem faciat, si, quod plerumq; evenit, in ejusmodi negotia non immittant se modò, sed

pe-

7. Negotia temporalia consanguineorum suscipiant.

penitens immergant. Quantum ex istorum
 hominum licentia Religiosi Ordines detri-
 menti patiantur vix æstimari potest. Me-
 to quod eorum operâ uti vix ulla in re su-
 periores possunt; adeo eos sua illa necessitate
 ad se totos avocant. Quod Patriæ, aut
 certo loco affixi inde se nullâ vi abstrahi po-
 tiuntur. Quod gustatâ semel eâ specie
 libertatis ad communis disciplinæ forma-
 revocari difficile possunt. Quod animi
 temporalium rerum administratione, & co-
 ra quotidiano usu dissipatum colligere ad
 cultum, præcipuè ad orationis studium,
 atque ægre valent. Illud intolerabile, si
 lites inferant, & ad tribunalia configant.
 violentas pecuniarû repetitiones faciunt,
 palam negotientur ad quæstum. At
 ne hoc est ad telonium sedere, atque e-
 dire Apostolicæ vitæ virum, unde Chris-
 stus Matthæum, ut ex publicano
 stolium institueret, avocavit? Erubescant
 rum causâ reliqui ejusdem Ordinis Socii,
 cesse est, quorum odorem fetere etiam
 pud bonos faciunt: ut vix multorum
 & probitas diu multumque nitendo
 tuere tandem possit, quod eorum
 quis de communi exstimatione detrahit.
 si qui manum non amovet ab aratro,
 tantum respicit retrò, non est aptus Re-

DEI, quid tandem ii, qui dimissâ in agro Domini sui, & proximorum culturâ totos se ad terrenarum rerum negotiationem convertunt? specie quidem primo aspectu etiam honestâ, caritate in consanguineos decepti: ceterum parùm memores quàm blanda sui conciliatrix, & ad fallendum versuta & mendax sit suopte ingenio natura, inquam veritatis Magister CHRISTUS docuit pietatis genus aliquando esse, se præbere crudelem, cùm secuturum se juvenem vetuit domum redire vel ad hoc tantùm, ut parentem recens vitâ functum humaret.

Reliquum est ut de iis ultimo loco *8. Bonis* dicam, qui, cùm se suis bonis nondum *suis se* abdicaverint, moram de industria injiciunt, *maturè* nè ab se hoc reliquum oneris, quo gravantur, excutiant. Quos si paupertatis amor, si sui in via Domini profectûs, imò firmitatis & constantiæ cura ulla tangeret, deceret equidem non à Superioribus quasi invitos compelli, sed magis ipsos, saltèm ut primùm ex tyronibus excefferunt, id suis precibus impetrare: nè non prorsus à Mundo præcisi, unde per rerum suarum contemp-
abdicare.
tionem effugerant, eò per desiderium retrahantur. Sunt verò quos in hoc genere dæmon ludificat eò certius, quòd ingentis boni speciem eis objicit, si vel Collegium
X x con-

constituere, vel certi cujuspiam loci re-
 domesticam augere collocato in id patrimo-
 nio possint: ut propterea necesse habeat
 res suas sibi diu habere, negotiari, non
 quæstus facere, donec ea pecuniæ summa
 conficiatur, quæ destinato operi satis sit.
 qui fortè ejusmodi sunt, intelligant plus
 Societati profuturos, si Obedientiam
 Paupertatem, quàm si quidquid est opum
 li impendant. Rerum naturâ, atque ordi-
 ne ita comparatum est, ut, quo quilibet
 nascitur, eo potissimum crescat: at religio
 cætus Mundi contemptu, & rerum omni-
 um, imò & sui ipsius abdicatione primis
 coaluere: his necesse est augeantur, & ma-
 jores fiant. Quid enim & ipsis prodest
 Mundum universum lucrentur, disciplinam
 verò, & legum sanctissimarum, quæ animi
 loco eis sunt, detrimentum patiantur.
 Damnosa caritas est religiosam domum fun-
 dare velle, & religiosæ perfectionis funda-
 menta subruere: multiplicare gentem,
 non magnificare lætitiâ: illam, inquam
 lætitiâ, quæ non ex hominum numero
 venit. Quare qui bona sua conferre in So-
 cietatem volunt, eâ S. Augustini regula
 tantur; ut inter bona sua seipsum primo
 adnumerent, & se illi bonos præbeant.

que velint quæ de rerum suarum possessio-
ne ad aliquod breve tempus retinenda per-
missio Constitutionum est, lex sit, imò &
necessitas non legum, non Moderatorum
iudicio, sed suo tantum arbitrato finienda.
Quid jam si non caritas in Societatem, sed
privatus in se ipsum amor procrastinare, &
in longum tempus differre abdicationem
suadeat nova semper impedimenta causan-
do: ut, dum spem bonam de rebus suis fa-
ciunt, interim ipsi aliqua, cum Superio-
rum licet venia, ad varios usus identidem
sibi decerpant: & mitius habeantur, ut qui-
bus in promptu est cui voluerint loco bene-
facere? Ejusmodi artibus & fallaciis DEO,
& animæ suæ illudere quàm turpe sit, nemo
non videt: at Superioribus, quasi clausis
oculis, eis capi enim verò turpissimum es-
set. Quare, cum pro locorum & persona-
rum conditione certum tempus, quo pri-
mum elapso abdicare se suis bonis quisque
debeat, generatim & universè definiri non
possit, reliquum est ut, qui interim sua sibi
habere permittuntur, tanquam non habentes
sint, neque ipsis quidquam indè trahendi in
privatos usus potestas ulla fiat: alioqui Pau-
pertas, quæ tantæ dignitatis ac meriti vir-
tus est, jam erit tentatio, si ad manum habe-
ant, quo se ab ejus incommodis per Supe-
rio-

riorum indulgentiam redimere suâ pecuniâ possint. Sentiant & ipsi pari cum cæteris fortunâ communis inopiæ difficultates, que ullis publicæ, aut privatæ disciplinæ oneribus (quantumcumque spem rerum suarum faciant) eximantur, aut supra se quos stent: nè venialia privilegia videantur, & suæ virtutis bonos pœniteat, si plus sperata pecuniæ, quàm præsentibus meritis tributum videant.

Superiores exemplo præstant, & nè tenaces sint & sordidi.

Et sanè plurimùm habet in utramque partem momenti, sive ad perdendam, sive ad conservandam Paupertatem, Superiorum vel remissio, vel cura: ut propterea, quæ decet eos esse in Societatem supra cæteros fide, adniti plurimùm debeant, ut hæc vitam in parte, cui nisi sedulo prospiciatur, multum periculi est, muneri suo satisfaciunt. Ac primùm, nè inter eos ipsi adnumerentur, qui dicunt, & non faciunt; imponunt onera gravia in humeros hominum, dignitatem suam nolunt ea movere: sed, ut rectè monet Petrus, *Forma facti gregis* quos Paupertatem crebris adhortationibus trahant, exemplo potissimùm trahant: alioquin vanus est sermo docentis, quem facta contraria enervant. Suos igitur ad Paupertatem alliciant, sed eâ Sponsi voce amici sibi animam ad virtutis fastigium provocent.

Matt. 23.

4.

1. Pet. 5.3.

tis: surge, propera, veni. *Non enim parùm* Serm. 85.
confortat, inquit Bernardus, *quod addit Ve-* in Cant.
ni, & non Vade. Deinde, nè singulari in-
quempiam benevolentiam aut animi propen-
sione ducti, vel timiditate ac metu victi (si
Paupertatis jura infringentibus obviam e-
ant) avertant oculos, dissimulentque *Specu-* Isa. 56. 10.
latores caci, & Canes muti: ut eos Isaias per
indignationem appellat. Hinc profusa illa,
& prodiga in concedendo facilitas, perinde
ac si non Paupertatis, sed Obedientiam tan-
tum cura habenda sit: aut quantum de
communis disciplinam, ac legum sanctitate
Superiori remittere libitum fuerit, id verò
totum liceat: Neque minus, quam immo-
derata profusio, cavenda ipsis est nimis an-
gusta tenacitas. Sunt enim qui duritiem &
sordes, naturam suam vitium, parsimoniam &
frugalitatis nomine cohonestent: &, tena-
ces cum sint, Paupertatis amatores videri
volunt. Itaque multa condere, pauca pro-
mere, servare tenaciter, parcè etiam neces-
saria dispensare: ac, nè conqueri sibi subdi-
tis vacet, domus inopiam passim objicere,
& lamentari. Id verò est, Paupertatem non
servare, sed perditum ire: neque enim *Pie-* 1. Timot.
tas cum sufficientia, sed coacta necessitas 6. 6.
proprietatem in religiosas familias primò in-
venit. Decet equidem voluntarios CHRISTI

pauperes omnem egestatis etiam iniqua
 ritiam magno animo perpeti : at nihil mag
 dedecet , quàm ut subditorum virtute
 prior abutatur , ut suo ipse vitio satisfac
 fraudetque operarios dignos mercede
 & congreget quæ nec ipse sciat cuius
 ra sint. Meminerint ergo Superiores
 tres quidem esse , hoc est ; solidi & virili
 factus , qui non molliter indulgeant
 etiam nocitura petentibus : sed & Ma
 se esse , ut eos sinu foveant , & ad ubera
 tent : quod se facturum recepit DEUS
 quidem supra quàm matres possint , usque
 senectam , & senium filiorum. Videant
 tâ sedulitate , quamque irrequieto labore
 cumvolent atque oberrent aviculæ , ut
 ternæ pietatis officium exequantur , &
 bum pullis conquirant. Faciant quod
 Imperatores , qui plus ab annonæ caritate
 quàm ab hostis ferro suis timent. *Sepia*
 nim , ut inquit Romanæ militiæ Magist
 penuria quàm pugna consumit exercitum
 ferro savior fames est. Itaque re frum
 riâ abundè instructi tum demum & cog
 educere , & militarem disciplinam ex
 tutò possunt : secùs si fecerint , plus per
 bationis & tumultus in castris , quàm
 nis & virtutis in acie habituri. Nunqu
 tam angusta domi res erit , quæ caritati

Veget.
 lib. 3. cap.

*

cun
 quo
 &
 A
 in L
 ad v
 ca e
 ne a
 do,
 pter
 enti
 vita
 usur
 scio
 me
 debe
 tis u
 nius
 miu
 stro
 tion
 beri
 test.
 egen
 mus
 tudi
 core
 cit,
 ipsu

cum non faciat. Tolerant libenter subditi, quod ne tolerant Superiores sollicitos videt; & quod inopiae deest, caritas satis supplet.

Atque haec ea sunt, Patres, Fratresque in Domino dilectissimi, quae de Paupertate ad vos scribere in praesentia visum fuit. Pauca equidem pro dignitate, atque amplitudine argumenti, nisi quod non scientibus modo, sed & amantibus legem loquor: ut propterea singulare illud Magni Gregorii sapientiam locuturi inter perfectos religiosae vitae sectatores, qui id ab eo requisierant, usurpare merito possim: *Si Dei sunt vasa, ut scio quia fontem sapientiae intus habent, ut mea siccitatis guttas parvulas suscipere non debeant.* Et fortasse causam hanc Paupertatis universam non modo brevius, sed & plenius perorassem solo in exemplum & praemium proposito Praeceptore ac Duce nostro CHRISTO JESU, quo nihil ad imitationem praestantius, nihil ad mercedem uberius proponi cuivis hominum generi potest. Nam qui, cum esset dives, propter nos egenus factus est, ut illius inopiam divites esse-mus: qui semetipsum exinanivit, ut de plenitudine ejus nos omnes acciperemus: quid jam cordium nostrorum desiderii reliquum fecit, ut, dum in ipso omnia invenimus, praeter ipsum, si non etiam praeter ipso, alia expetamus?

Ep. 27. lib. 7.

Christi D. exemplum ad Paupertatem persuadendam efficacissimum.

2. Cor. 8. 9. Philipp. 2. 7. Joa. 1. 16.

An verò, si pauperibus spiritu nihil prætere
 suppeteret ad mercedem, quàm quòd soci
 sumus Paupertatis Christi (qui, dum eam, u
 ait Ambrosius, in seipso dedicavit, pretiosam
 fecit, & super omne dignitatis & gloriæ
 stigium evexit) non id summæ felicitatis
 copiosissimæ remunerationis loco haberi
 esset? Quid enim causæ fuit, cur in terras
 veniens DEI Filius nihil de gloria magni

Ser. 1. in
 vig. Nat.
 tal. Dom.

centiæ regni sui secum extulerit? Erat, e
 quit Bernardus, qui fortè ei sublimia quæ
 da arbitraretur esse palatia, ubi cum glori
 Rex gloriæ susciperetur. Sed non propter
 regalibus illis sedibus venit. In sinistra epi
 vitia & gloria: in dextera longiturnitas
 horum omnium aterna in Cælis affluentia
 petebat: sed Paupertas non inveniebatur in
 Porro in terris abundabat & superabundabat
 hac species, & nesciebat homo pretium
 Hanc itaq; DEI Filius concupiscens descen
 dit ut eam eligat sibi, & nobis quoque suâ af
 fectatione faciat pretiosam. Hinc ut eum præ
 Pastores inveniant pauperẽ pauperes, legunt
 ab Angelo accipiunt pro solio præsepium
 quo reclinatur: pro purpura pannos, qui

Serm. 4.
 in Nat.
 Dom.

involuitur. In signum, subdit idem Bernar
 dus, positi sunt panni tui Domine Jesu: factum
 signum, cui à multis usque hodie contradicunt
 Sacramentum enim hoc magnum est, quod

vir insipiens non cognoscet, & stultus non intelliget: Paupertatem pro Deo sponte assumptam rem esse divinam, quam scilicet Deus ipse præpositam regnis & sedibus tam singulariter adamavit, tam arctè complexus est, ut à Bethlehem ad Calvarium, hoc est, à primo ad extremum usq; vitæ spiritum eam à se nunquam abstrahi passus sit: adeò ut, qui pannis involutus jacuit in præsepio, nudus in Cruce pependit. Excipiamus ergo, dilectissimi, prompto atq; alacri animo Paupertatem; & quam nostri Ordinis Institutor *IGNATIUS Societatis Matrem* nominavit & fecit, eâ, quâ decet filios, caritate & benevolentiam complectamur. Impendamus bonorum temporalium jacturam in quæstum & lucrum æternorum: & qui cum Maria pretiosum unguentum super caput Domini effudimus, fracto insuper alabastro (nè quidquam eorum, quæ semel Deo vota donavimus, repetendi nobis jus aut potestas relinquatur) gaudeamus nos & pro Christo pauperes esse, & in Christo divites nihil præter ipsum habentes, & in ipso omnia possidentes. Procul à nobis illud Meum ac Tuum, frigidum verè verbum, quod perfectæ in Deum caritatis sæpe ignem extinguit, semper ardorem imminuit. Ecquid (ut postremo vos alloquar cum Lactantio) *quid dubi-* Lib. 6. de
tamus

vero cul- tamus bene collocare id, quod nobis una ten-
tu. dem dies eripiet? Quid veremur fluxum
fragile bonum facere sempiternum: res nos
custodi DEO credere, ubi non furem pra-
nemque timeamus, non rubiginem, non tyran-
num? Qui apud DEUM dives est, pauper
nunquam potest. Si justitiam tanti putamus
sequamur eam abjectis oneribus, quae nos pre-
munt. Liberemus nos ipsos compedibus
tenis, ut expediti ad DEUM curramus. Magis
& excelsi animi est calcare mortalia.

Ita CHRISTI JESU Societate, & Me-
jorum, qui nos à prima Ordinis nostri In-
tutione exemplo praeluxerunt, confortio
gni, nostræq; ac proximorum saluti pro-
quam profitemur, Apostolicæ vitæ rationem
operam strenuè utiliterq; navantes pauperum
Tob. 4. quidem vitam geremus (sic enim & juvenis
23. Tobiam senior alloquendo consolabatur)
sed multa bona habebimus: ea scilicet, quae
Pauperibus spiritu promittuntur Beati-
& Regnum Cælorum: quod Pater Pau-
rum, & Dives in misericordia DEUS
sua in omnes beneficentia vobis, mihi
largiatur. Valet. Romæ, 30. Septembris
1653.

Omniū in Domino
GOSWINUS NICKEL.